

Sygn. akt: III U 648/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2014r. w O.

sprawy z odwołania M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 10.06.2014r. znak (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu M. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 22.06.2014r.

2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 23.05.2014r. M. K. złożył w Oddziale ZUS w P. Inspektorat w O., wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 10.06.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił M. K. prawa do tego świadczenia uznając, iż nie udowodnił on wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

M. K. decyzję powyższą zaskarżył, wnosząc od niej odwołanie. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że w szczególnych warunkach pracował zarówno w Zakładzie (...) w O., gdzie pracował jako kierowca samochodów ciężarowych pow. 3,5 tony, jak też w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w O. Zakładzie Produkcji (...) w K., gdzie pracował jako kierowca ciągnika.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że M. K. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat, nie przystąpienia do OFE i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS wskazał, że odwołujący nie złożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a w świadectwach pracy z (...) w O. oraz (...) L. w O. Zakład Produkcji (...) w K., nie określono charakteru pracy zgodnie z działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż urodził się on 22.06.1954 roku. Zgodnie z tymi przepisami, prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczo okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

ZUS po analizie zgromadzonej w aktach dokumentacji nie zaliczył M. K. żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego zasadniczą kwestią wymagającą przesądzenia w przedmiotowej sprawie było więc rozstrzygnięcie, czy odwołujący zgromadził 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach w Zakładzie (...) w O. (wcześniej (...) w W. Oddział w O.), odwołujący złożył świadectwo pracy z dnia 31.12.1989r., z którego wynika, że w okresie od 03.03.1986r. do 31.12.1988r. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. Oddział w O. na stanowisku kierowca – konwojent oraz świadectwo pracy z dnia 11.02.2002r., z którego wynika, że w Zakładzie (...) pracował od 01.01.1989r. do 09.03.2000r. jako kierowca – konwojent w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo w pkt. 8 przedmiotowego świadectwa wskazano, że odwołujący w okresie od 03.03.1986r. do 09.03.2000r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako kierowca samochodów ciężarowych pow. 3,5 tony.

W celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych.

Z zeznań świadków S. K. i J. Z., którzy pracowali z odwołującym w spornym okresie wynika, że M. K. pracował w Zakładzie (...) (wcześniej (...) Oddział w O.) przez cały czas, w pełnym wymiarze czasu pracy, wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Jeździł S. chłodnią, J. z przyczepą. Z zeznań świadków wynika, że w firmie w pewnym okresie była praktyka, że kierowcy mieli dodatkowo zapisane w zakresie obowiązków konwojowanie towarów, co polegało jedynie na odpowiedzialności materialnej za przewożone towary. Nie zmieniało to jednak faktu, że cały czas pracowali jako kierowcy samochodów ciężarowych.

Zeznania świadków w pełni korespondują z zeznaniami odwołującego M. K., który zeznał, że w całym spornym okresie, pracował wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony. Podobnie jak świadkowie, również odwołujący podał, że funkcja konwojenta ograniczała się jedynie do odpowiedzialności materialnej za przewożony towar. Innych czynności oprócz pracy kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony nie wykonywał.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Świadkowie są osobami obcymi dla odwołującego. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają, tworząc logiczną całość. Świadkowie pracowali razem z odwołującym, zatem posiadali wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy w spornym okresie.

Zeznania świadków korespondują też z dokumentami z akt osobowych. Ich analiza wskazuje, że stanowisko odwołującego określone było ogólnie, bądź jako kierowca, bądź kierowca – konwojent. Z adnotacji na podaniu o przyjęcie do pracy z dnia 03.03.1986r. wynika, że odwołujący został przyjęty na stanowisko kierowcy na samochód S. Powyższe potwierdza też pismo o odpowiedzialności materialnej z dnia 03.03.1986r., gdzie odwołujący potwierdził przyjęcie majątku S. (...) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym 9600kg. (vide akta osobowe). Z pozostałych dokumentów z akt osobowych wynika, że stanowisko odwołującego określone było jako kierowca, bądź kierowca – konwojent. Podkreślić w tym miejscu należy, że zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem i doktryną, to nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj powierzonej pracy, ma najistotniejsze znaczenie dla oceny czy pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze. Z przeprowadzonych dowodów osobowych wynika bezsprzecznie, że w całym spornym okresie od 03.03.1986r. do 31.12.1998r. odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony. Z przeprowadzonych dowodów wynika też bezsprzecznie, że czynność konwojowania związana była jedynie z odpowiedzialnością materialną za przewożony towar, co nie zamieniało w żaden sposób faktu, że odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

Na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w O. w Zakładzie Produkcji (...) w K., odwołujący złożył jedynie ogólne świadectwo pracy z dnia 28.02.1986r., z którego wynika, że w okresie od 10.09.1973r. do 07.11.1976r. zajmował stanowisko torfiarza, a od 08.11.1976r. do 28.02.1986r. stanowisko kierowcy.

W celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych.

Z zeznań świadków, którzy pracowali z odwołującym w spornym okresie wynika, że M. K. pracował w O.P.P.L. (...) w O. ZPT w K. na początku jako torfiarz, a od roku 1976-77 jako kierowca ciągnika. Jeździł ciągnikiem marki U. (...) z dwiema przyczepami. Woził torf w workach albo luzem. Jako kierowca ciągnika pracował już do końca zatrudnienia.

Zeznania świadków w pełni korespondują z zeznaniami odwołującego M. K., który zeznał, że w zakładzie w K. pracował na początku jako torfiarz, a potem do końca zatrudnienia jako kierowca ciągnika, gdzie zajmował się głównie przewożeniem torfu.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Świadkowie są osobami obcymi dla odwołującego. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają, tworząc logiczną całość. Świadkowie pracowali razem z odwołującym, zatem posiadali wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy w spornym okresie.

Zeznania świadków korespondują też z dokumentami z akt osobowych. Ich analiza wskazuje, że odwołującemu dopiero od 08.11.1976r. powierzono stanowisko kierowcy (vide opinia k. 7, umowa o pracę k. 9, angaże). Wprawdzie na dokumentach z akt osobowych stanowisko pracy odwołującego określane było ogólnie jako „kierowca” bądź „kierowca traktorowy”, jednakże przeprowadzone dowody osobowe nie pozostawiają wątpliwości, że była to praca kierowcy ciągnika – traktorzysty.

Reasumując powyższe Sąd doszedł do przekonania, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach należy zaliczyć M. K., okres od dnia 08.11.1976r. do 28.02.1986 roku (tj. łącznie 9 lat, 3 miesiące i 23 dni), w którym to okresie M. K. pracował jako kierowca ciągnika. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prace te są wyszczególnione w wykazie A dziale VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz okres od dnia 03.03.1986r. do 31.12.1998r. tj. łącznie 12 lat, 9 miesięcy i 29 dni, w którym to okresie M. K. pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prace te są wyszczególnione w wykazie A dziale VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Oba wskazane wyżej okresy dają 22 lata, 1 miesiąc i 22 dni, a więc znacznie więcej niż wymagane ustawą 15 lat.

M. K. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat tj. łącznie zgromadził 25 lat, 3 miesiące i 26 dni, osiągnął wiek 60 lat w dniu(...) oraz nie przystąpił do OFE (vide: dokumenty z akt emerytalnych).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 10.06.2014r. i przyznał M. K. prawo do emerytury począwszy od dnia (...) roku tj. od dnia, w którym odwołujący ukończył 60 lat, gdyż dopiero na tę datę odwołujący spełnił wszystkie przesłanki warunkujące przyznanie mu prawa do tego świadczenia.

W tym miejscu wskazać należy, że zasadą jest, że Sąd ocenia legalność decyzji organu rentowego według stanu istniejącego w chwili jej wydania, jednak wyjątkowo może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione już po wydaniu zaskarżonej decyzji (vide wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2008 roku, III UK 9/08). W przedmiotowej sprawie przesłankę wymaganego wieku odwołujący osiągnął dopiero w trakcie postępowania sądowego, stąd Sąd zmieniając zaskarżoną decyzję w oparciu o art. 477¹⁴§2 k.p.c. przyznał M. K. prawo do emerytury począwszy od dnia (...) tj. od dnia, kiedy odwołujący ukończył 60 lat, dopiero bowiem na tę datę odwołujący spełnił ostatnią przesłankę warunkującą przyznanie mu prawa do tego świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury.

ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami, w tym w szczególności świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach, pozwalającymi na uznanie pracy odwołującego w spornych okresach jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Dopiero na etapie postępowania sądowego, po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego, odwołujący w sposób niewątpliwy wykazał, że zgromadził wymagany ustawą 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.